

Projekti STEP infoleht

Tolmeldajad abistavad põllumeest

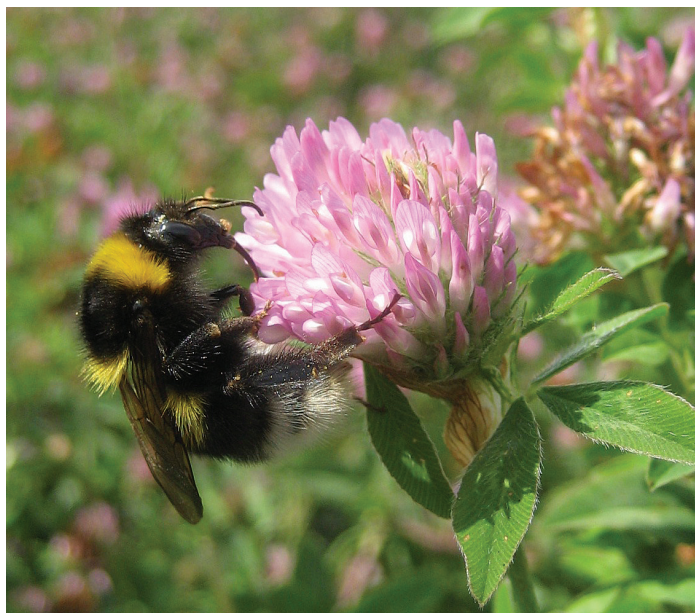
150 (84%) Euroopas kasvatatavat põllukultuuri vajab putukatest tolmeldajaid.

Nende kultuuride viljumine ja saagikus sõltub osaliselt või täielikult tolmeldamise edukusest.

Tolmeldavate putukate panust on Euroopas hinnatud 22 miljardile eurole aastas.

Mesilased, kimalased ja paljud teised putukad on olulised tolmeldajad.

Projekt STEP
(Euroopa tolmeldajate olukord ja väljavaated)
www.STEP-project.net

Kimalased on paljudele põllukultuuridele olulisteks tolmeldajateks. Foto: Maj Rundlöf

Putukatest tolmeldajad on hädavajalikud mitmete majanduslikult tähtsate põllukultuuride kasvatamisel (Kast 1). Edukas tolmeldamine suurendab tootlikkust ja parandab saagi kvaliteeti. Kuigi ka tarudes peetavad meemesilased osalevad suure hulga põllukultuuride tolmeldamisel, on kõige olulisemateks tolmeldajateks siiski looduslikult esinevad putukad: kimalased, erakmesilased ja sirelased. Nii jagub näiteks Ühendkuningriikides meemesilasi vaid kolmandikule tolmeldamist vajavatest põldudest ning ülejäänul sõltub looduslikest tolmeldajatest.

Kast 1: Kultuurid, mis vajavad putukatest tolmeldajaid

- Puu- ja köögiviljad – õun, pirn, maasikas, vaarikas, ploom, kirss, erinevad sõstrad, pipar, kõrvits, põlduba, aeduba, suvikõrvits, baklažaan, kurk, virsik, melon, apelsin, sidrun, kiivi, mango, sojauba. Seemnetootmiseks ka porgand ja sibul.
- Tööstuslikud kultuurid – puuvill, raps, valge sinep, tatar.
- Seemned ja pähklid – päevalill, mandel, kastan.
- Maitsetaimed – basiilik, salvei, rosmariin, tüümian, koriander, köömen, till.
- Olulised söödataimed – lutsern, mesikas, ristik.
- Ravimtaimed ja õlid – kummel, lavendel, kuningakepp ja paljud teised.

Tolmeldajad on ohus

Viimastel kümnenditel on nii meemesilaste kui ka looduslike mesilasliikide arvukus kõvasti kahanenud. 1985. ja 2005. aasta vahel hävis Euroopas keskel läbi 16% meemesilaste kolooniatest. Eriti suured olid kaotused Inglismaal, Tsehhis ja Rootsis. Paljudes Euroopa piirkondades on tuvastatud ka kimalaste ja erakmesilaste arvukuse kahanemine. Tolmeldajate kao põhjuseks on õiterikaste elupaikade kadumine, kahjurid, haigused ning agrokemikaalide ülemäärane kasutamine. Samal ajal kasvatatakse tolmeldamist vajavaid kultuure üha suurematel pindaladel.

Looduslikud tolmeldajad suurendavad saaki ja kahandavad riske

- Looduslikud mesilaseliigid puhverdavad meemesilaste arvukuse vähenemisest tingitud probleeme. Euroopas on üle 2500 liigi looduslikult esinevaid mesilasi. Vaid ühest tolmeldajaliigist, näiteks meemesilastest, sõltumine on riskantne. Kui meemesilaste arvukus haiguste või teiste tegurite tagajärjel kahaneb, on teiste tolmeldajate puudumisel põlluviljade saagikus ohus.
- Paljude kultuuride jaoks on looduslikud tolmeldajad olulisemad kui meemesilased. Nii on õunte jaoks parimaks tolmeldajaks perekonna *Osmia* mesilased ja ubade jaoks kimalased.
- Kimalased suudavad erilisel moel "sumistades" tolmeldada mõningaid olulisi põllukultuure, näiteks tomateid, pipraid ja mustikaid, mille tolmeldamisega jääb meemesilane hätta.
- Kimalased ja *Osmia* perekonda kuuluvad mesilased suudavad ringi liikuda ja tolmeldada niiskemates ja külmemates oludes kui meemesilased.
- Talud ja põllumajandusettevõtted, kus on loodud looduslikele tolmeldajatele sobivad elutingimused, hoiavad kokku mesitarude rendilt ja suurendavad oma põldude saagikust.

Mida Sina saad tolmeldajate abistamiseks teha?

- Kasuta neid põllumajandusliku keskkonnatoetuse võimalusi, mis parandavad looduslike tolmeldajate olukorda. Näiteks raja õiterohkeid põlluservi ja taasta poollooduslikke niidukooslusi.
- Kasuta agrokemikaale tolmeldajasõbralikult. Proovi vältida pestitsiide, mille puhul on tuvastatud negatiivne mõju mesilastele. Vähenda tolmeldajate toidutaimedele mõjuvate herbitsiidide kasutamist.
- Loo mosaiikne maastik, jättes siia-sinna põldude vahele õiterohkeid sööte, kus tolmeldajad saavad toituda ja pesa ehitada.
- Võimaldamaks mesilastele ja teistele putukatele lisanektarit ja õietolmu, kasvata rotatatsiooni käigus erinevaid massiliselt õitsevaid kultuure, näiteks rapsi, ristikut ja ubasid.

STEP on akronüüm projektile "Status and trends of European pollinators" (Euroopa tolmeldajate olukord ja väljavaated), No. 244090-STEP-CP-FP. Tegu on üle-euroopalise uurimusega, mis keskendub tolmeldajate kaitsele ning tolmeldamisteenuse rollile Euroopas. Vaata lisa: www.STEP-project.net.

© Designed & printed by **PENSOFT**
<http://www.pensoft.net/projects>

LISAINFO:

www.pria.ee
www.agri.ee
pmk.agri.ee

